

Elementi prijave master rada na primjeru

Elementi prijave

- **Obrazloženje naziva rada** (aktuelnost teme)
- **Predmet istraživanja**
- **Motiv i cilj** (razlog – praznina u teoriji - istraživački „gap“, svrha – doprinosi naučni i praktični, cilj – pokriva „gap“)
- **Pregled dosadašnjih istraživanja** (kritički osvrt - identifikovanje „gap“-a)
- **Hipoteze sa obrazloženjem** (literarna pozadina za dedukciju hipoteza)

Primjer master rada

STOCKHOLM SCHOOL OF ECONOMICS - MASTER THESIS – FALL 2013

The Sandvik Community Case Study- Exploring the Characteristics of Corporate-Community Collaboration with a Focus on The South African Mining Industry

Mentor-Tema: Društveno odgovorno poslovanje multinacionalnih kompanija koje posluju u zemljama u razvoju i njihova saradnja sa društvenom zajednicom

Ključne riječi

- Corporate-Community Collaboration
- Multinational corporations
- Developing countries
- Muthuri, J.N., Moon, J., and Idemudia, U., (2012), Corporate Innovation and Sustainable Community Development in Developing Countries. *Business & Society*, Volume 51, Number 3, pp. 355-381

Odnos između biznisa i društva

- Maak, T., (2007), Responsible leadership, stakeholder engagement and the emergence of social capital. *Journal of Business Ethics*, Volume 74, Number 4, pp. 329-343

Obostrano korisni odnosi

Stipendija-Sandvik multinacionalna korporacija koja posluje u Južno- Afričkoj rudarskoj industriji

- Mining industry

- Kemp D., and Owen J.R., (2012), Assets, Capitals and Resources: Frameworks for corporate community development in mining. *Business and society*, Volume 51, Number 3, pp. 382-408
- Kemp D., and Owen J.R., (2013), Community relations and mining: core to business but not “core business”. *Resources Policy*, Volume 38, pp. 523-531

Ekološki uticaji, loši uslovi rada i preseljenja komplikuju saradnju

Održavanje odnosa sa zajednicom je neophodno

- Sullivan, R., (2012). Mining corporate governance in the spotlight. *The Financial Times*, Retrieved June 15, 2013, from <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/272575b8-46c8-11e3-9c1b-00144feabdc0.html#axzz2maxj00wA>

34 rudara su stradala u štrajku

Obrazloženje naziva rada

U današnjoj globalizovanoj ekonomiji uloga **multinacionalnih korporacija** (MNK) u **zemljama u razvoju** dobila je kritičku pažnju medija, vlada i nevladinih organizacija (NVO), kako bi se što bolje odgovorilo na izazove korporativne odgovornosti. Korporativne indiskrecije koje negativno utiču na okruženje više ne izmiču nadzoru ovih aktera i društveno osviještenih potrošača. Sve veći pritisak na ulogu multinacionalnih kompanija je u kontekstu **promjene odnosa sa „poslovanja i društva“ na „poslovanje u društvu“**, što podstiče doprinos kompanija razvoju društvene zajednice u kojoj posluju (Muthuri et al, 2012). Nadalje, suočavanje sa sve većom moralnom složenošću koja potiče iz različitih izvora, navelo je organizacije da prepoznaju potrebu izgradnje dugotrajnih i **obostrano korisnih odnosa** za obje strane (Maak, 2007).

Obrazloženje naziva rada

Multinacionalnim kompanijama u rudarskoj industriji nisu strani ovi rastući pritisci, a sektor je pod velikim izazovima na mnogim frontovima. Priroda i distribucija štete i razvojnih koristi koje nastaju kao rezultat rudarenja su važna tačka za diskusiju. Iako rudarski sektor za neke stvara prilike za zapošljavanje i pokreće poslovni razvoj u zajednicama, on sa sobom nosi i „veliki poremećaj“. Kroz nagli protok kapitala i rada dolazi do brzih promjena koje mogu u potpunosti izmijeniti živote pojedinaca, zbog procesa kao što je, na primjer, preseljenje. Štaviše, drugi **negativni društveni i ekološki uticaji**, kao i **loši uslovi rada** su značajne posledice rudarstva **(Kemp i Owen, 2012)**. S obzirom na ova pitanja, rudarska industrija je više od dvije decenije priznavala **potrebu uspostavljanja odnosa** sa zajednicom za pokretanje korporativno-društvenih inicijativa usmjerenih na održivi razvoj **(Kemp i Owen, 2013)**.

Obrazloženje naziva rada

Međutim, jednostavno priznanje neophodnosti odnosa u zajednici i korporativne odgovornosti nije dovoljno. Tek 2012. godine, južnoafrička rudarska industrija bila je potresena i stavljena u centar pažnje nakon tragedije u sjeverozapadnoj provinciji Marikana, gdje je južnoafrička policija ubila 34 rudara tokom štrajka **(Sullivan, 2012)**. Nadalje, **The Economist (2012)** objašnjava kako je ovaj događaj izazvao nemire u nekoliko drugih rudnika. Štrajkovi i protesti se održavaju skoro svake sedmice i tiču se nedostatka osnovnih potrepština kao što su stanovanje, voda ili struja.

Stalni protesti lokalnih rudarskih zajednica jasno ukazuju da se odnosi između korporacija i zajednica i dalje moraju preispitati. Čini se da trenutni odnosi u zajednici ne zadovoljavaju osnovne potrebe onih koji su pogođeni rudarskim operacijama. Stoga postoji hitna potreba za postavljanjem novih održivih temelja za rudarstvo kako bi se unaprijedili odnosi između učesnika i omogućio sveobuhvatan razvoj industrije.

Stoga je istraživanje saradnje između korporacija i društvenih zajednica na primjeru multinacionalne korporacije koja posluje u rudarskoj industriji jedne zemlje u razvoju, kao što je Južna Afrika, sasvim opravdano.

Predmet istraživanja

S obzirom na promijenjenu ulogu poslovanja u društvu, usled koje se pojavljuju nove odgovornosti u vezi sa očekivanjima društva, zanimljivo je istražiti **vrijednost koja može proizaći iz saradnje korporacije i društvene zajednice u kojoj posluje**. U ovoj studiji vrijednost se odnosi na **obostrano korisna ekonomska ili društvena poboljšanja i razvoj**. Nastojimo da ispitamo ove odnose u praksi unutar rudarske industrije zemlje u razvoju, posebno **kako korporacije rade na ovim pitanjima, i kako saradnja sa društvenom zajednicom stvara vrijednost za obje strane**. Kako bi se to postiglo, **radi se studija slučaja kompanije Sandvik i njenih aktivnosti u Južnoj Africi**. Ispituje se **uloga kompanije kao partnera koji pokreće razvoj u zajednici, kao i eksterno okruženje koje utiče na trenutnu saradnju i moguću vrijednost koja proizilazi iz nje, i na odnose između korporacije i zajednice**.

Motiv

- razlog – praznina u teoriji istraživački „gap“
- svrha – doprinosi naučni i praktični

U trenutnoj teoriji iz ove oblasti u toku je diskusija o odnosima kompanije i društvene zajednice u kojoj kompanija posluje i postoji zajedničko obrazloženje koje implicira da će pristup saradnje koristiti mnogim zainteresovanim stranama (detaljnije u pregledu dosadašnjih radova u narednoj sekciji). Međutim, zanimljivo je i korisno istražiti više praktičnih pitanja o tome kakvu će vrijednost korporacije i zajednice dobiti kroz interakciju. S obzirom na to, naša studija namjerava istražiti ulogu preduzeća u društvu i moguću vrijednost koja može proizaći iz njegove saradnje sa društvenom zajednicom.

Kroz ovo istraživanje želimo da povećamo opšte razumijevanje saradnje korporacije sa zajednicom i njenog odnosa prema održivom i profitabilnom okruženju. Ova studija takođe ima praktični značaj za firme prisutne u rudarskoj industriji Južne Afrike, čiji je dobavljač Sandvik korporacija, **kako mogu iskoristiti saradnju u lokalnim područjima za poboljšanje svojih poslovnih rezultata.**

Cilj

Cilj je da se istraži uloga preduzeća u društvu i moguća vrijednost koja može proizaći iz saradnje korporacije i društvene zajednice.

Za postizanje istraživačkog cilja koriste se sljedeća istraživačka pitanja:

- Šta omogućava ili sprečava ostvarivanje vrijednosti od saradnje između korporacija i društvenih zajednica u južnoafričkoj rudarskoj industriji?
- Kako zajednice i korporacije trenutno međusobno komuniciraju i iz kojih razloga u južnoafričkoj rudarskoj industriji?

Prethodna istraživanja

Uloga poslovanja u društvu

- Kemp i Oven (2012)

Biznis treba da doprinosi zajednicama u razvoju

- Muthuri et al. (2008), Muthuri et al. (2009)

Zajednica je heterogena ali ima zajedničke interese

- Muthuri et al. (2012)

Zajednica nije objekat filantropije već ravnopravni akter

Način interagovanja

- Humphreys (2000)

Odnosi sa zajednicom moraju postati dio poslovne prakse

- Waddock and Boyle (1995)

Filantropske aktivnosti koje su usko povezane sa poslovanjem donose vrijednost za firmu

Prethodna istraživanja

Koristi od saradnje

- Humphreys (2000)

U rudarskoj industriji mnogi troškovi proizilaze iz loših odnosa prema zajednici

- Muthuri et al. (2012)

Relaciona saradnja donosi najviše koristi za obje strane

- Kapelus (2002)

Društveno odgovorno poslovanje (DOP) povećava legitimnost kompanije u zajednici

- Kamp and Oven (2002)

Dobri odnosi sa zajednicom stvaraju zajedničku vrijednost za poslovanje i društvo

Pregled dosadašnjih istraživanja (organizovan po temama)

Svrha predstavljanja dosadašnjih istraživanja sprovedenih u oblasti odnosa korporativne zajednice je da pruži početni pregled teme. Predstavljanje **aktuelnih istraživanja i identifikovanje nedostataka u onome što treba ispitati jasnije će definisati potrebu za ovom studijom.**

Veći broj prethodnih istraživanja se bavio ulogom poslovanja u društvu. Tako na primjer, Kemp i Owen (2012) tvrde da uloga biznisa u društvu mora da dobije više pažnje, kao i to kako da se olakša proces doprinosa zajednicama u razvoju. Muthuri et al. (2009) posmatraju zajednicu kao heterogenu i organizovanu u procese i strukture sa društvenom interakcijom između više aktera koji se razlikuju po vrijednostima, normama i ideologijama. Uz različite pristupe aktera u rješavanju društvenih problema, zajednica postaje arena odnosa moći, a ipak međusobno povezana oko zajedničkih interesa i pitanja (Muthuri, 2008). Dakle, autori tvrde da se prilikom saradnje sa društvenom zajednicom moraju prepoznati aktivnosti aktera koji ostvaruju specifične ciljeve i uzeti u obzir pitanje neravnoteže moći. Ovo će takođe podstaći kompanije da posmatraju zajednice ne kao „objekte“ koji primaju njihovu filantropiju, već kao aktere sa pravom da ravnopravno učestvuju u procesima održivog razvoja (Muthuri et al, 2012).

Pregled dosadašnjih istraživanja

Pitanje načina saradnje korporacija sa društvenom zajednicom je takođe dosta istraživano u prethodnoj literaturi. Humphreys (2000) tvrdi da postoji hitna potreba da korporacije uključe pitanja vezana za odnose u zajednici u svoju strategiju i poslovnu praksu. Waddock i Boyle (1995) na sličan način tvrde da se najveća vrijednost za firme (koja proizilazi iz DOP-a) može postići kroz implementaciju filantropskih aktivnosti koje su usko povezane sa osnovnom djelatnošću. Autori tvrde da kompanije gube velike mogućnosti stvaranja vrijednosti kako za lokalne zajednice tako i za sebe sve dok svoje dobrotvorne aktivnosti drže odvojeno od poslovanja.

Pregled dosadašnjih istraživanja

Kada su u pitanju koristi od saradnje korporacija sa društvenom zajednicom, Humphreys (2000) navodi da posebno u rudarskoj industriji, budući da je to kapitalno intenzivna industrija, mnogi troškovi proizlaze iz loših odnosa u zajednici i da postoje ogromne koristi koje se mogu postići efikasnijim upravljanjem odnosima u zajednici. Takođe, Muthuri et al. (2012) sugerišu da će usvajanje relacionog pristupa za saradnju sa lokalnim zajednicama podstaći kooperativno okruženje i otkriti mogućnosti za inovativne procese koji istovremeno idu u korist biznisu, lokalnim zajednicama i preostalim zainteresovanim stranama. Dodatno, Kapelus (2002) tvrdi da bi, kako bi se povećala legitimnost korporacije prema van, kompanija trebala primijeniti dosljedniju i pravovremenu implementaciju DOP agende. Kemp i Owen (2013) dalje tvrde da će odnosi sa zajednicom i rad na njenom razvoju omogućiti korporacijama da efikasnije upravljaju svojim odnosima s ključnim akterima i stvaraju zajedničku vrijednost za društvo i poslovanje. Osim toga, oni predlažu rudarskim kompanijama da preispitaju svoje transakcione pristupe prema zajednicama i s tim u vezi ponovo procijene važnost direktnih interakcija sa zajednicom.

Pregled dosadašnjih istraživanja –kritički osvrt- identifikovaje nedostataka tj. „gap“-a

Dakle, imajući u vidu važnost interakcije sa društvenom zajednicom, dalje proučavanje trenutne uloge poslovanja u društvu, kao i načina na koji oni interaguju, doprinijeće sadašnjem znanju u ovoj oblasti. **Kako kontekst ima veliki uticaj na odnose, smatramo da je važno analizirati konkretan slučaj.** Prethodna istraživanja su pokazala da je saradnja od koristi objema stranama. **Međutim, ostaje otvoreno pitanje kakvu će vrijednost korporacije i društvena zajednica ostvariti od te saradnje.** Stoga je cilj ovog rada da istraži **moгуće vrijednosti koje proizilaze iz saradnje korporacija i zajednica u kontekstu specifičnog okruženja.** Uključujući i perspektivu zajednice i kompanije i proučavajući faktore koji podspješuju i sprečavaju saradnju u kritičnom okruženju, izaći će na vidjelo izazovi i mogućnosti takve saradnje.

Hipoteze sa obrazloženjem

Cilj ovog master rada je da istraži ulogu poslovanja u društvu i moguću vrijednost koja može proizaći iz saradnje korporacija i zajednice. Kao dio tog cilja treba da ispitamo interakciju između korporacija i zajednica u kontekstu specifičnog okruženja. Da bismo to postigli korist ćemo **nekoliko teorija**. **Prva od njih** se odnosi na ulogu biznisa u društvu (Carroll et. al., 2012; Hillman and Keim, 2001; Halme and Laurila, 2008; Porter and Kramer, 2011), jer vodi ka boljem razumijevanju snažne potrebe za saradnjom između korporacija i zajednica. **Druga teorija** ukazuje na potrebne elemente za okruženje koje podstiče odgovorno poslovanje (Fox 2004). **Treća teorija** se odnosi na međusektorsku saradnju, kao i konkretniju saradnju i interakciju između korporacija i društvene zajednice (Bryson & Crosby, 2006; Muthuri et al., 2012). Iz ove tri teorije izveden je integralni model koji objedinjuje glavne aspekte teorijskog okvira. Takav model je neophodan za pružanje čvrste osnove za razumijevanje i analizu naših nalaza.

Obrazloženje istraživačkih pitanja (dedukcija iz teorije – literaturna pozadina)

Spoljni uslovi u okruženju organizacije mogu potaknuti ili inhibirati pojavu i sprovođenje odgovornih poslovnih praksi. Zato je važan opis elemenata koji su neophodni za okruženje koje vodi odgovornoj poslovnoj praksi, kao i uslova koji podstiču međusektorsku saradnju (u ovom slučaju rudarskog i civilnog sektora), koja je postala istaknuta u rješavanju društvenih problema koje akteri ne mogu sami riješiti. **Fox (2004)** identifikuje tri glavna stuba: pokretače (otvaranje novih poslovnih mogućnosti, regulativa), kapacitete (javna uprava, lokalne organizacije, radničke organizacije) i alate (uputstva, nagrade, licence), koji stvaraju okruženje pogodno za društveno odgovorno poslovanje i saradnju. Međusektorska saradnja postaje sve istaknutija zbog sve većeg razumijevanja da više sektora mora raditi zajedno kako bi se efikasno riješili složeniji i izazovniji društveni i ekološki problemi (**Bryson i Crosby, 2006**). Više inicijalnih uslova iz okruženja podstiče ovu saradnju: kompleksnost i turbulentnost sredine u kojoj se posluje, neuspjesi i prethodno iskustvo i saradnja. Na osnovu ovih teorija izvodi se IP1:

IP1: Šta omogućava ili sprječava ostvarivanje vrijednosti iz saradnje korporacija i zajednica u južnoafričkoj rudarskoj industriji?

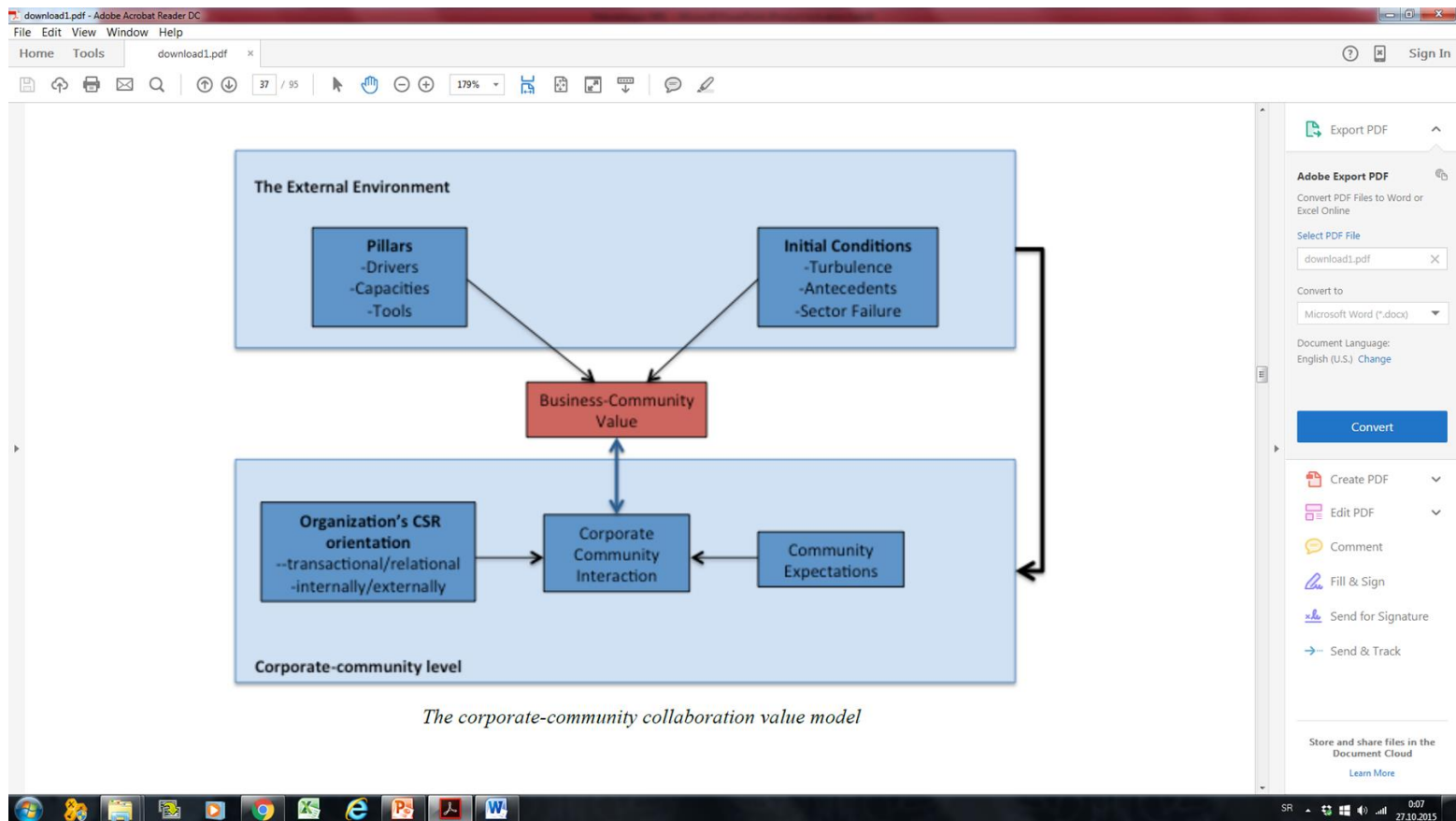
Obrazloženje istraživačkih pitanja (dedukcija iz teorije – literaturna pozadina)

Muthuri et.al. (2012) navode 4 oblika saradnje između korporacija i zajednice: **transakcioni** koji se realizuje isključivo preko poslovnih transakcija; **relacioni** koji se realizuje direktno; **interni** gdje se saradnjom upravlja iz unutrašnjosti organizacije i **eksterni** gdje je upravljanje van organizacije. Oni ističu da relacioni i interni oblik saradnje doprinose uspješnijem društveno odgovornom poslovanju. Autori takođe navode da prilikom saradnje treba uzeti u obzir ravnopravno očekivanja i korporacije i društvene zajednice. Iz ove teorija proizilazi IP2:

IP2: Kako korporacije i zajednice trenutno komuniciraju i iz kojih razloga u južnoafričkoj rudarskoj industriji?

Integralni istraživački model

Objedinjujući četiri ključna elementa koji na osnovu teorije mogu uticati na ostvarivanje vrijednosti od saradnje između korporacija i zajednice (stubovi odgovornog poslovanja, inicijalni uslovi spoljnog okruženja, oblik saradnje i očekivanja zajednice) definisali smo sledeći integralni istraživački model:

Hipoteze-Tvrđenja:

1. Potreba za kvalifikovanom radnom snagom pokreće saradnju i omogućava ostvarivanje vrijednosti od nje
2. Ostvarivanje prava na licencu za rad motiviše saradnju i omogućava stvaranje vrijednosti od nje
3. Nedostatak implementacije regulative od strane javne uprave tj. uputstava za njenu primjenu demotiviše saradnju i sprečava ostvarivanje vrijednosti od saradnje
4. Apartheid stvara nedostatak povjerenja što sprečava ostvarivanje saradnje i vrijednosti od nje
5. Saradnja je isključivo transakciona i spoljna kroz finansiranje obrazovnih projekata koje realizuju poslovni partneri što umanjuje mogućnosti ostvarivanja vrijednosti od saradnje
6. Ulaganje u obrazovanje zadovoljava očekivanja društvene zajednice povećavajući ostvarene vrijednosti od saradnje
7. Korporacije sarađuju zbog zadobijanja povjerenja zajednice i licence za rad, kao i zbog kvalifikovane radne snage
8. Zajednica očekuje od saradnje stambene projekte i zapošljavanje

.....